

Előzetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben hához
(Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.)
Egyes számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
Házas pénteken egyszerű hirdetésnél 12,
készenléti 10, háromszorinál 8 kr.
A nyilvántartásért 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
3. sz. I. em. Beck: Wallischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-utca 15. sz. I. em.

A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bermentelen levelek csak lement
zektől fogadtatnak el. — Kéziratok nem
adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-utca 2. sz. földszint (**Mér-**
tész József könyvnyomdai irodája)
A lap anyagi részét illető közleme-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetések
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, június 3.

Az incompatibilitás iránt benyújtott törvényjavaslat tárgyában kifejeztük már mindjárt a vezérelvek megállapítása alkalmával nézetünket. A javaslat, mely alá Gorove István és Horváth Lajos neve van írva, mint ma egy lap-társunk helyesen jegyzi meg, a legközelebb lefolyt hét év állami, társadalmi és pénzügyi szédelgését örökíti meg. Az 1514-diki parasztlázadás után hozott drákói törvényeken kívül alig lesz sötétebb korrajz rideg paragrafusokba ütve, mint a tizenegy szakaszból álló bizottsági törvényjavaslat.

A közvélemény erőteljesen követeli ezen javaslat letárgyalását és keresztülvitelét. A legközelebb lefolyt évek valóban méltók is voltak arra, hogy ily törvényvel bélyegeztessenek meg. Minden más tényezőtől eltekintve, ez elég ok annak elfogadására.

Igaz, hogy általában a visszaélések korlátozásának ott, ahol a visszaélés nem veszi magára a törvényszerűségeket, egyetlen hatalmas és biztos eszköz a társadalmi közmorál. Ott azonban, hol a szédelgés és ennek ikerestvére, a méltatlan gyanúsítás a társadalmi élet egész hálózatát már annyira átélte, s a bősziült szenvedélyek porba rántani mindent megkísérlelnek, akár méltó az arra, akár sem, ami csak kitűnő; hol a közmorál nem bízva már önmagában, írott törvényeket keres támaszul: ott szót sem lehet fölhozni az ily törvényjavaslat ellen.

Mint a büntető törvényekről mondatik, hogy azon törvény éri el teljesen célját, a melynek alkalmazására soha sincs szükség: ugy legjobban gratulálhatna magának a nemzet akkor, ha ily incompatibilitási törvényre nem volna szüksége. A szükségérzet magával hozza a kényszert: ha szükség van rá: ám süttessék a nemzet homlokára a bélyeg: csak hogy a föllázadt közmorálnak tételessé elég, s a nemzet legalább jövőre meg legyen ilyenmü visszaélésektől kímélve.

Ily körülmények között azt kell kívánunk, hogy a javaslat mennél nagyobb szigorúsággal emelkedjék törvényerőre, s megtartása fölött ép oly szigorúsággal őrököljék a közmorál, mint a milyen határozottan követelte annak létesítését.

Elmondottuk már általános nézetünket az e javaslatban lefektetett elvek fölött, s így ez alkalommal csupán egy tételre akarunk annak reflektálni, a mely szerint a 2. §. c) pontja értelmében kizáratik az országos képviselők közül az állam által segélyezett vasut és csatorna engedélyese, elnöke, alelnöke, igazgató és jogtanácsosa, míg a vasut vagy csatorna építése be nem fejeztetett, a forgalomnak a maga teljességében át nem adatott, s egyfelől a fölülvizsgálatból, másfelől a tulépitésből folyó követelések végleg el nem intéztettek. E szabálynak az engedélyesekre vonatkozó intézkedése ki nem terjed azon engedélyesekre, a kik az állam által segélyezett vasutra vagy csatornára, jelen törvény előtt eszközölték ki az engedélyt.

Az állam által segélyezett vasuti és csatornatársaságok nyiltan üzleti viszonyban állván az állammal: megeshetnék, hogy az ilyen társulatok képviselői azon visszás helyzetbe jöhetnének, hogy választaniok kellene az általuk képviselt nép és az általuk képviselt intézet és társulati érdekei közt; már pedig bizonynyal nem tartozik a lehetetlenségek sorába, hogy a válságos pillanatban nem a társulat vagy intézet, de a nép érdeke esnék áldozatul.

Arra nézve, hogy ezen kizárás csakis addig alkalmaztassék, míg a vasut vagy csatorna építése be nem fejeztetett, a forgalomnak a maga teljességében át nem adatott, s egyfelől a fölülvizsgálatból, másfelől a tulépitésből folyó követelések véglegesen el nem intéztettek, következésként sorol föl a bizottság jelentése:

„Az sem állhat az állam jól fölfogott érde-

kében, hogy a segélyezett vasutak és csatornák képviselői általában, tehát akkor sem lehetnek képviselők, amikor a vállalatból folyó követelések már teljesen lebonyolítottak.

Közgazdasági szempontok követelik, hogy a közlekedési vállalatok élén oly honfiak álljanak, akik érzékkel bírnak, vagy erkölcsileg kötelezvék arra, hogy a vállalat anyagi érdekeit az ország érdekeivel üdvösen összeegyeztessék. Ezenfelül, mihelyt a vállalat teljesen befejeztetett, s a követelések kölesönösen és végleg ki egyenlítették, a társulat függő állása azonnal megszűnt, s a kormány csak a főfölgylelet gyakorlatára van utalva a törvény s az engedélyokmány korlátai között. Amit a társulat, a kölesönös követelések lebonyolítása után, a vállalat érdekében netalán még elérni óhajt, az már nem a kormány, de a törvényhozás akarától függ. A házszabályok föladata korlátozni az olyan képviselőnek a tárgyalásokban és szavazásban való részvétét, aki valamely kérdésre nézve érdekelve van.

Részünkről nem érthetünk egyet a bizottság nézetével. Az egész törvényjavaslat ezélya ugyanis az, hogy az állammal szerződésben álló felek kizáratassanak a törvényhozásból: nem az, hogy azok szavazata korlátoztassék. Mert akkor igen könnyű volna minden vállalkozónak megadni a szenvedő választóképeséget, csakis egy bizonyos közre szorított meg szavazati jogát, mi világos hátrányára volna az illető választókerületnek.

Azonban a kérdésnek egy más — és pedig ennél sokkal komolyabb — oldala is van. Greg, a nagyevüi író a maga művében (Political Problems for our age and country) így szól a vasuti igazgató-tanácsosokról: „Ez emberek ismeretű jele, hogy szorosabban vannak kapcsolva társulataik, mint saját pártjuk érdekeihez, és bizonyosan sokkal többet gondolnak saját kereskedői érdekeikre, semmint a közügyre. Ez elem a lehető legveszélyesebb a parlamentben, kupezcházzá alacsonyítva azt le. Egy fluctuáló phalanx, egy himbáló suly az, valóságos guerrilla had, melynek önző érdekei szolgálnak csak zsinórmértékül, mely attól függeszti föl csak szavazatát, vajjon nem veszi-e meg a kormány valamely vonalat, vajjon szigorúan vagy enyhén veszi-e a kormány valamely vasut igazgatásának ellenőrzését.”

Jowey a vasuti társulatok által elpazarolt, s a közönségen duplán kisarczottmilliókról beszélve, így kiált föl: „De mi ez azon politikai s erkölcsi veszteséghez képest, mely abból származik, hogy 121 vasuti igazgató-tanácsos ül a parlamentben, s csinál a törvényhozás csarnokából büzzét, eldöntve politikai és pártkérdéseket, más, mint politikai és pártindokok alapján.”

Angol írókat idéztünk, hogy lássa a közvélemény a dolgok állását Angliában, a hol a vasutak nem élveznek kamatbiztosítást, s így rossz üzletök csak a közönséget, de nem a kincstárt terheli, a hol végül a közérkölesőség sokkal hatalmasabb, mint nálunk.

Amerikában már kissé csiklandósabb alakot ölt a dolog. Mr. Charles Adam beszél el az előzményeket, melyek az 1868-ik évi new-yorki szenatus committeejé kiüldették ki. Egyes vasuti direktor-képviselő urak 150,000 dollár értékű részvényekkel szerepeltek benne. Érdekes maga a committee jelentése is. Egyik pontja így szól: „A Credit Mobilier vállalta el a pacific vasut építését. De hát kik alkotják ezt a Credit Mobilier? Ez semmi más, mint egyszerűen más neve a pacific vasuti „kör“-nek. Ennek tagjai pedig ott ülnek a kongressusban; ők direktorok és építők, alapítók és szerződő felek; Washingtonban szavazzák meg a segélyt, mit New-Yorkban szintén ők vesznek föl; a pacific részvényeseitől ők sajtoltják ki a pénzt, mit a Credit Mobilierben atyafiságosan fölosztanak.”

A „North American Review“ is elmékedik e jelenség fölött, s némi vigasztalást csak abban talált, hogy „a rendszer maga is rossz, végrehajtása pedig a korrupciónak valóságos dügvész fészke; a becsületlenség csaknem hihetetlen, sokszor azonban már nem is annyira haszonért gyakoroltatik, mint inkább pusztán — szokásból.”

Nem akarunk a chronique scandaleuserészleteibe menni belé. A hírlapolvasó közönség ismeri nálunk Lagrand Dumouneau, Stroussberg és Waring alakjait, egész suitjeikkel; ismeri a külföldről General Fremontot a maga szemtelen francziáival; ismeri a kanadai botrányt Sir Hugh Allan és Sir John Macdonald személyében; ismeri Putbus herceget és Wagerer urat stb. stb. Longus est post me ordo idem petentium — decus.

Ez történik ott, ahol a közmorál erőteljesebb, élesebb, mint nálunk; s ahol a vasutak nem élvezvén kamatbiztosítást, minden mozzanatuk nem hat vissza az államkincstár érdekeire.

És mi. — midőn törvényt hozunk e tárgyról, — engedjük-e meg, hogy e törvénybe ne foglaltassanak bele, az üzletnek már teljesen átadott vasutak igazgatótanácsosai, kik az államkincstárral ugyancsak sulyos szerződésben álló részvényeseket reprezentálják? . . . Gy. E.

— A középpárti kör csütörtökön június 4 én d. e. 10 órakor értekezletet tart saját helyiségében. Targy: a választási törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

— A középpárt tegnap délután és ma délelőtt tartott értekezletén a választási novellát tárgyalta és a 43-dik §-ig haladt. Az általános tárgyalás alkalmával fölmerült azon organikus összefüggés, mely e javaslat és az incompatibilitásról szóló törvényjavaslat közt létezik, és a párt elhatározta oly értelmű határozati javaslat benyújtását, melynek értelmében e két törvényezikk együttesen terjesztessék szentesítés alá.

A választási novella a részletes tárgyalás alapján az értekezlet többsége által elfogadtatott. A részletekre nézve a kör az osztályokban teendő indítványait csak elvileg állapította meg, a szövegeztet elfogadás esetében a központi választmányra, esetleg a központi választmány jelentésének kiosztása után tartandó értekezletre bízván.

A 2-ik §-ban a házostály-adó alapján a II. osztály szerint megrovott házakat kívánja 315 o. é. frtnyi értékűeknek tekintetni.

A 4-ik §-ban a qualificationt az írni és olvasni tudáshoz kívánja kötetni, tekintet nélkül a jövedelem-adó mennyiségére.

A 6-ik §-ra nézve a kör azon véleményben van, hogy az erdélyi részekben a 3 százalékos pótdadó is fölveendő a szövegbe.

A 7-ik § kihagyandó, helyére az értelmiségi címen minősítettek elősorolása tételnek, részben a miniszteri javaslat 8-dik §-a 2-dik bekezdésének átvételével. A 8-dik §. első bekezdése képezné az új nyolcadik szakaszt.

A 10. §. 4. pontja kihagyandó lenne, az e részben szükséges intézkedéseket az 1848. V. t. cz. 2. §-a magában foglalván.

A 14. §-nál kívánatosnak tartatik a kisebbségi képviselő elvénél életbeléptetése s e tekintetben a kör tagjai ugy az osztályokban, mint esetleg a képvis. házban concret javaslatokat fognak előterjeszteni.

A 25. §-ban a kör azon módosítást javasolja, hogy miután az összeírási költségek a törvényhatóságok házi pénztárából földözendők, az állandó névjegyzék kiigazítása a községi előljáróságok által történjék; ha ennek, tudva hiányos vagy hamis kiigazítása folytán az összeírási küldöttségnek a helyszínére kiküldetése lenne szükséges, ezen exmissio költségeit az illető községi előljáróság tartozzék viselni.

A 33-ik szakasznál az értekezlet a fölszólamlásokat és betekintéseket a 31-ik §-ban fönttartott 5 napi határidő alatt szintén megtekinthetős végett közszemlére kitétetni kívánja.

Husszár János

A 35. §. módosítandó, hogy ne csak az állandó névjegyzék első összeállításának alkalmával hozott elutasító vagy kitérő végzése közöltessenek az illetőkkel, hanem ugyanezen eljárás követessék az évenkénti kiigazítások alkalmával is.

A többi szakaszok a 42-ig bezárólag változatlanul fogadtattak el.

Az osztályok előadói által alakuló központi bizottság mai ülésében tárgyalta az ügyvédi rendtartásról szóló törvényjavaslatunk Tisza Kálmán és Paczolay János módosítványai folytán hozzá visszautasított némely §§-ait.

Az ügyvéd jogai és kötelességeiről szóló fejezet 38-ik §-a a bizottság által következő szövegezést nyert. „Az ügyvéd a magyar állam azon területén, a melyen a jelen törvény hatálybal lép, jogosítva van a feleket valamennyi bíróságok előtt képviselni.

A meghatalmazottak és közjegyzők általi képviseletre nézve az ez iránt fennálló törvények tartatnak fenn.

A 39-ik §. Következő szöveget nyert: „Azon nem ügyvéd, ki a feleknek bíróságok vagy hatóságok előtti képviseletét üzletszerűleg folytatja 5—50 forintig, — ismétlés esetében pedig 20—100 forint terjedhető pénzbírsággal büntetendő, s az ítéletben egyszerre kimondandó, hogy aként megbüntetett egyén a feleknek képviseletétől eltiltatik.

Ha a felek üzletszerű képviseletétől ítéletileg eltiltott egyén azt továbbra is folytatva, ez esetben a királyi ügyész, vagy a kamara ügyésze, vagy magán fél feljelentése folytán hat hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

Továbbá az ügyvédi díjakról szóló VI-ik fejezet 54—55—56 §§-ai változatlanul hagyatott: — ez 57 §. következőleg módosított: „Az ügyvéd nincs jogosítva a reá bízott ügy vagy pernek tárgyát magához váltani, az így egyezkedés semmis; az ügyvéd, aki ily egyességre lép, fegyelmiileg fenytendő.

Az 58-ik §. esetében a díjjegyzék megállapítása nem az ügyvédi kamara választmánya, hanem az illetékes bíróság által állapítatik meg.

A 60-ik §. valamint az ügyvéd megtartási jogára vonatkozó 61. §. egészen kihagyatott, e szerint az ügyvéd saját díjai fedezésére a fél részére kezéhez érkezett pénzeket és értékeket nincs jogosítva megtartatani.

A 61-ik §. némi stylaris módosításon ment át.

Matuska Péter akadémizotása esetében előadói Schmauz Endre választatott.

A Deákkör mai értekezletén a tagok nagy számmal jelentek meg. Az értekezlet 10 órakor megnyitván, először is afölött tanácskozott, hogy a középtanodai törvényjavaslat most fölvetéssék-e? Az indítványt, hogy e javaslat most tárgyalassék, Molnár Aladár tette s kitűnő fölhasználással pártolták: Pulszky Ferenc és Ágost, Kerkapoly, Kármán, Csengery Antal, Szilágyi Dezső, Tavasz. Ellene főleg Zsedényi szolt, ki arra is utalt, hogy a javaslat az államok sok költségét okozni, hogy fölügyelőket rendszeresít, míg a 21-es bizottság a tanfölgyelői intézményt is meg akarja szüntetni stb. Ami a fölügyelőket illeti, Csengery igen helyesen s az értekezlet nagy tetszése között replicázott, hogy épen a fölügyelők rendszerítése a javaslat egyik legkitűnőbb intézkedése, mert módot nyújt az állami fölügyelet sikeres eszközzésére.

Ami a költségeket illeti, Gyöcsy pénzügyminiszter kifejté, hogy nagyobb megterhelést az állam pénzügye nem bír el; de a fölügyelők költségét, mely mindössze 10—12 ezer fitra rughat, nem erti ezalatt.

Trefort miniszter kijelenti, hogy egyelőre és még közelebb is nagyobb költségekről nincs szó. Fölszólt a tárgyan a miniszterelnök és igazságügyminiszter is, s az értekezlet azt határozta, hogy a középtanodai javaslat az alatt, míg a közp. bizottság a választási javaslatot vitatja, tárgyalassék a házban, s ha ezalatt be nem fejez-

tenék, a választási törvényjavaslat tárgyalása által megszakittatik, amíg azonban a választási javaslatot a főrendek tárgyalják, a középtanodai javaslat megvitatása a képviselőházban folytatattni, illetőleg befejezetni fog.

Ezután a pénzügyminiszter Vidlicskay tegnapi javaslatáról szolt, mire a párt azt határozta, hogy mellőzi a javaslat tárgyalását.

Következett a választási törvény megvitatása. A belügyminiszter rövid beszéddel vezeté be a vitát. Előadta, hogy a javaslat novella; nagyobb organikus törvény előterjesztését inopportunusnak tartja.

A belügyminiszter a törvényjavaslat indokolására utalt, — s föntartá magának, hogy a részleteket illetőleg, a vitában előadottakra reflectáljon. Jelenleg csak három megjegyzésre szoritkozik. Hallotta, hogy kifogásolják, hogy a javaslat nem állapít meg egységes censust. Arra figyelmeztet, hogy az adótörvények reformja előtt az alig lehetséges. Továbbá kifogást hallott az incompatibilitásra vonatkozólag. E kifogásnak most már nincs tárgya, minthogy az illető képviselő bizottság előterjeszté a javaslatot, melyet a kormány még most, rögtön a választási törvény után óhajtt tárgyalatni.

A harmadik kifogás arra vonatkozott, hogy a választási törvényjavaslat nem terjeszti ki hosszabbra a mandatumok tartamát. A miniszter arra figyelmeztet, hogy az más tvjavaslat tárgyát képezi. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Horváth Lajos, ki a miniszter után szolt föl, majdnem egy órán át tartó beszédben fejtegeté álláspontját. Tudva van, hogy Horváth Lajos szintén kidolgozott egy törvényjavaslatot, melyet azonban a kormány nem tartott ez idő szerint elfogadhatónak.

Horváth nem helyesli az állapot, melyen a miniszter áll. O a 48-diki törvény szellemében gyökeres új törvény kidolgozását ajánlja, mely egységes censuson alapuljon. O nem foghatja azt föl, hogyha egy helyen, például Turóczban 8 hold birtoka elegendőnek tartatik a választói qualificatióra, miért ne legyen az elegendő Borsodban és Békésben is? Azt mondják, hogy az egységes census ma „ugrás volna a sötétben;“ — szolt azonban azt látja, hogy a miniszter javaslatában foglalt határozatok mellett is a sötétben tapogatózunk.

Az előterjesztett statisztikai adatok ugyanis igen hiányosak. Szolt példát idéz Miskolcra s Aradból, s azon nézetének ad kifejezést, hogy az adóhivatalok az asszonyokat, erkölcsi személyeket stb. is összeirták; néhol pedig összetéveszték a qualificatiókat.

A javaslat nagy igazságtalanságokat tartalmaz. Erdélyt illetőleg, hol a census nagyon magas. Szolt ismételve kifejti, hogy egységes censust akar, s hosszabban pontrol pontra bírálja a miniszter javaslatát. A többi között megjegyzi, hogy a javaslat következetlen, mert a 48-diki törvények szerint most is 300 fit értékű házakat vesz föl, holott azon házak, melyek 48-ban 300 fitot értek, ma sokkal nagyobb értékűek; míg Erdélyre vonatkozólag megszorításokat lépet életbe. Mindezt a hibás alaplak tulajdonítja és azzal végezi, hogy szavazási szabadságát föntartani kénytelen.

Tarnóczy Gusztáv a censusra vonatkozólag tesz több megjegyzést.

Pulszky Ferenc a 48-diki választási törvény generisét adja elő. — Adó nem levén, nem lehetett adó-census föllállítani; Kossuth a fél telket ajánla, a conservatívek a negyed telekkel állottak elő, azt hívték, hogy a negyedtelekcsere nagyobb befolyást gyakorolhatnak. — Így létesült a negyed telek-census, mely föntartandó, mert nincs jobb. Horváth Lajos igen sok nézetben nem osztózik; nem szükséges, hogy mindegyik egységes legyen a census. Azt ajánlja, hogy tartassék fön a 48-diki alap, s csak a választási eljárás szabályoztassék.

Lipthay Béla báró hosszabb beszédben a miniszteri javaslat elfogadása mellett nyilatkozik, kifejti Horváth Lajos több állításának alaptalanságát s általánosságban elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Hasonló értelemben nyilatkoznak: a min. elnök, Steiger Gyula, Zsedényi (Horváth Lajos ellen

polemizálva) és Kerkapoly, mire a párt általánosságban elfogadta a javaslatot.

A részletek megvitatása a ma d. u. 6 órakor tartandó értekezleten kezdetik meg.

A m. k. belügyminiszterium — a „M. P.“ értesülése szerint — már megkezdte azon törvényjavaslat kidolgozását, mely a fővárosban föllállítandó rendőri bíróságok hatáskörét szabályozandja.

A bírósági végrehajtók eljárása és az ennek folytán fölmerő költségek aránytalan nagysága ellen napról-napra megújulnak a panaszok. A budapesti ügyvéd-egylet e napokban intézett egy fölterjesztést az igazságügyminiszterhez, mely különösen kiemeli, hogy a jelenlegi végrehajtói díjszabály mellett mily roppant költségbe jön egy végzés kézbesítése a főváros külső részein, mint Új-Pesten vagy Kőbányán. Mert ezen helyekre eszközölt kézbesítések alkalmával a végrehajtók nemcsak a kézbesítési díjt, hanem fuvarbért és napdíjt is fölszámítanak, miért egy egyszerű végzés kézbesítése néha több forintba kerül. Minthogy azonban sem a csekély számú törvényszéki szolgálkkal, sem a rendőri közeggekkel nem lehet e kézbesítést eszközözni, a végrehajtók pedig azon körülménnyel fogva, hogy a főváros külső részein az illető járásbíróság székhelyének nem tekinthetők, az eljárásuk után járó összeget követelhetik. Ezen baj és a főváros lakosságát terhelő nagyobb költség megkímélése tekintetéből, fölhivatott a főváros törvényhatósága, hogy addig, míg a végrehajtói intézmény törvény által újabb szabályozást nem nyer, közigazgatási közegeit kisebbszéri ügyekben a bírósági kézbesítések eszközzésére bocsássa a bíróságok rendelkezése alá.

Reméljük, jegyzi meg a „M. P.“, hogy a főváros törvényhatósága fölszámítván különösen a szegényebb sorsu lakosokra nehezedő bírósági költségek súlyosságát, készségesen fog oly ideiglenes megoldáshoz segédkezni, mely semmi újabb költséggel nem jár és a fővárosi lakosok igazságszolgáltatási érdekeit hathatósan támogatja.

Az igazságügyminiszteriumban jelenleg az államtitkár elnökle alatt egy bizottság ülészik avégett, hogy a legutóbbi időkben a telekkönyvi hatósággal fölruházott járásbíróságok iránt hozott törvény életbeléptetése iránt javaslatot tegyen. E törvény lényeges intézkedése abban áll, hogy a járásbíróság azontul telekkönyvi ügyekben nem hármas tanácsban, hanem mint egyes bíróság fog határozni. Ez által a telekkönyvi ügyek gyorsabb elintézése fog elérni, mert jelenleg egy albiró akadémizotása esetében a telekkönyvi ügyek hónapokon át szüneteltek, de a személyzetben is lényeges megtakarítás lesz eszközözhető, mivel kisebb ügyforgalmat kimutató járásbíróságoknál a telekkönyvi ügyek elintézése miatt két vagy három albiró alkalmaztatott, holott a teendőket egy bíró és albiró ezentul egész kényelemmel elvégezheti.

A középtanodai törvényjavaslat tárgyalását a Deákkör ma elhatározván, a közoktatási miniszter pnteken reggel fél kilenczkor az országútházban értekezletet fog tartani több képviselővel, melyben megbeszéljük a javaslat minél gyorsabb tárgyalatásának módját. Ez értekezletre a képviselőház tanügyi bizottsága s a következő orsz. képviselők hivattak meg: Zsedényi, Zichy A., Horváth M., Irányi, Vécsey, Oláh Gy., Kállay, Apponyi, Paczolay, Szilágyi Dezső, Pulszky, Lónyay, Huszár L., Szell Kálmán, Perczel, Kerkapoly, Somssich, Horváth L., Helfy Ignác.

Pestmegye ellenzéki partja e hó 8-án d. u. 4 órakor értekezletet fog tartani a megyeházban.

A „KÖZÉPPART” TÁRCZÁJA.

Egy kalandor uralma.

(Jelenkori tanulmány.)

Közlő: **Petőnyi Otto.**

(Folytatás.)

Napoleon úgy vélte, hogy az olasz kérdéssel föl-
uton rendbejövendő, amint a „keleti-ügyvel“ szintén fö-
lig-meddig el nem készült. O nem haladt az „Alpesektől
az Adriáig“, hanem csak fölig-meddig „Villafraucáig“ s
azután az ő hadvezéri lényegtelenességét és államférfiúi
középszerűségét, részint egészben, részint fölig elárul-
ván, egyáltalában nem, mint egy triumfator, hanem in-
kább egy strassburgi és b o u l o g n e i hősként
lopódzott ki Olaszországból. — Mindaz, mit
ő O l a s z h o n b a n akart, azzá lett, mit hatá-
rozottan nem akart. Azon olasz szövetség, melyet a
Zürichben eljárt szott békefrigy-bohózatnak kellendett ösz-
szetákolnia, az ő ellenszenvé daczára az olasz egységgé vál-
tozott át. Cavour, ki Napoleont már most teljesen ki-
smeré, nem tartózkodott többé, s a császári Marionettet
egész nyíltan vezette saját porázán. — A Garibaldi-féle
sziciliái és nápolyi hadjárat, az avval összefüggő többi
események s evel szemben a francia császári hatalom-
nak magatartása, mindennek félremagyarázhatlan bizo-
nyítékát nyújtják. Később az Imperator a mentanai
Chassepot-tünetéssel Olaszországon boszút állani és sor-
sának fejlődését föltartóztatni akarta. — Mindevel ő a
fejlődést csak siettetete. A nagy olasz miniszternek, Ca-
vournak halála, — kinek dicsőségét az csak gyarapítá,
hogy „Eloin ur“ őt „le politique le plus foncierement et
le plus froidement pervers de son temps“-nak nevezé, —
sem használt Napoleon ezéjainak. Mert az elzúllott Ca-
vour helyébe egy még hatalmasabb támadt, ki a gyeplőt
souverain tulsúlyllyal kezelte, s végül a koronás kalandor

dort vasmarokkal torkon ragadta, lerántotta s mint egy
remegő martalékot a sedani csataterén lesújtá azon örökös
semmiségbe, melyből sem merény, sem szöszegő gon-
noszság azt ki nem segíté többé soha.

Mindezt alig történhetett volna, ha e kényur már
régóta s mindinkább az ésszerűségnek minden határain
tul nem szédeltgette volna. Ezen tántorgás már 1859-ben
vette kezdetét, s kifele annál tévesebb lett, minél világo-
sabbak lettek ama tünetek, mikszertint belsőleg a deczem-
beri kormány egész armány és esel-épületének szemé-
lalajai ingadozni és süppedezni kezdtek. — Azon tény,
hogy az államot egy tolvajvespát sajátította ki, s azt min-
denfelé teljesen kizsákmányolta, mindig pusztítóbban
gyakorlva kikérülhetlen erkölcsi, azaz erkölcstelen hatá-
sát. Mihelyt a bűn, a véték, a bitórlás, a legfőbb állások-
ra és méltóságokra nyujtanak igényt, s mindazt megszer-
zik, mit a mindennapi selejtes életben „szerencsének“
szoktak nevezni, miért ne lennének tehát az emberek bű-
nösök, vétkesek és bitórlók? Így vélekedett ama élőkölő
eséselék előszóban és tetteiben, s a fenekestől minden
alaplajban corumpált hivatalos világából, a mételey elter-
jedt a társadalomnak minden körébe és rétegeibe, mind-
ent megerjesztve és aláásva. Az erkölcsi és pénzügyi
bukás kezdett jelentkezni, s valamint a bukáshoz köze-
lítő szédelőgök rendszeren nagyon rajongó vállalatokban ke-
resnek végmenedéket, úgy kapaszkodott a „Bas-Empire“
a „mexikói kaland“-ba.

Ezen óriási könnyelműségről azt ámitották az ud-
vari tányérnyalók Napoleon fölébe, hogy ez „la plus
grande pensée du régné“, s ő egész kényelemmel ringatá
magát azon álomba, hogy ezen „legnagyobb eszméje“,
a Montezuma birodalmában alapítandó francia hűbé-
rességnek s a déli államok, rabszolga báróinak segélyé-
vel nemcsak képes lesz az „Unio“-nak szétrobantására,
hanem egyuttal az amerikai republikánus hatalmá-
nak kivégzésére is. Nem szenved semmi kétség, hogy
a mexikói betörésnek első gondolata, Donna Eugeniának
körében támadt és vert gyökeret.

Ezen miveltiséget és ítéletet nélkülöző rajongó nő, a
„császárság legnagyobb eszméjét“, mexikói papok és ka-
landorok által (Labastida, Almonte, Miramon és társai)
fuyatta fölébe. A császárnének eselszövényéhez még két
más fonódott egybe: ugyanis azon gyalázatosan piszkos
pénzszelvény, melyhez III. Napoleonnak félvére Marny
W a r n y, a Mexikóban tanyázó schweizi föszédelőgövel,
Jeckerrel szövötközött, s mikhez még a spanyol
brávoők fölkapitányának: P r i m o e k t e k e t ö r i a i e s a t l a k o z -
tak, ki arról álmodott, hogy ő lesz a mexikói császár. —
Mindazonáltal a Tuileriekben más szemeltetett ki „me xi-
kói hűbéres-császárrá“, vagyis „császár-hűbéressé“!

Csakugyan — a trivialis kifejezéssel élve — az em-
bernek megáll az esze! — azon benyomás alatt, melyet
tett ama látvány: hogy a legszigorúbb monarchicus esá-
ládok ivadéka: Miksa főkereszeg és neje: Sarolta any-
nyira elámitották magukat, hogy a deczemberi hősnék
vértől és szennytől csepegő kezéből, ezen családjaiknak
különösen ismert halálos ellenségüktől elfogadták az
ámitó az aranyozott himporral bevont mexicói császári
papirkoronát! Eloin urkönyvének előszóában meséli, hogy
Miramareban a főherceget ezen danai ajándok elfogad-
tól óvta, miszerint ez azonban az intést szélbe verte eme
válasszal: „Napoleon császár honomnak és családomnak
minden kitélhető rosszat megtett. Végre azonban be-
látta, hogy ezen politika előbb-utóbb Franciaország
szerecséltenséggé leend, s azért most már csakis javom-
kat akarhatja!“ Az ember alig híhet füleinek ily illusiók
hallásakor.

Hogy minden csak emberileg kitalálható elvete-
mülség a mexikói szim-császárság föllállításakor fölhasz-
náltatott ma már ismert dolog. Ép úgy, hogy a deczem-
beri hős, a Washingtoni cabinet nyers parancsára: „Mar-
che! ki Mexikóba!“ gyáván visszarettenve, semmi kép-
zelhető aljasságtól nem vonakodott, melylyel saját légvá-
rát szétfujta.

(Vége következik.)

Külföldi szemle.

Budapest, június 3.

Franciaország. Egy nem egészen hiteles távirat Párisból azt jelenti, hogy Magne pénzügyminiszter csakugyan leteszi tárcáját, mert a kormány a bonapartisták ellen igen erélyes intézkedéseket akar tenni. Ugy látszik, hogy itt is egészen alaptalan hírrel van dolgunk, mert a kormány félhivatalos közlönyei még szombaton nagyban dicsékedtek vele, hogy az 1873. május 24-ki majoritás ismét egyesült, s így alig képzelhető, hogy most a többséget, melyhez a bonapartisták is tartoznak, szét akarnák ugrasztani. A bonapartisták és a köztársaságiak szövetsége sokkal nagyobb veszélyrel fenyegetné a kormányt, mint a mostani állapot.

A nemzetgyűlés tegnapelőtt megkezdte az új községi választótörvényjavaslat tárgyalását. Az általános vitában Jozon baloldali a javaslat ellen szólt, mely azonban 394 szóval 298 ellen a részletes vita alapjául elfogadtattott. Azután a községi hatóságok szervezésére vonatkozó törvényjavaslat került napirendre. — A kormány azon nyilatkozta után, hogy továbbra is magának követeli a máreik kinevezésének jogát, a többség e javaslatot is elfogadta. A képviselők közt azon hír keringett, hogy a jobb és baloldali egyesülésére vonatkozó alkudozások ismét megkezdettek.

Olaszország. Az olasz kamra ülészaka végéhez közeledik. Már most is igen nehezen dolgozik. „A képviselőház — írja az „Opinione“ — nem vitatkozik többé, hanem csak elfogad mindent. Május 29-én alig két óra alatt jóváhagyta az 1874. évi végleges költségvetés bevételi részét s hat törvényjavaslatot fogadott el. — A rendes bevételek 1174. a rendkívüliek 134 millió lírára vannak előirányozva, mihez járul még 56 millió az eladott egyházi javakból. Az ülésen alig száz képviselő volt jelen s ezeken is meglátszott, hogy csak a budget végleg megszavazását várják, hogy szintén elutazzanak.“ — A senatus azonban még hosszabb ideig fog együtt maradni.

Nemotorszag. Azon nemzetközi congressus, mely Gortsakoff orosz államkancellár kezdeményezése folytán július 15-én Brüsszelben, a semleges Belgium fővárosában összegyűl, 14 napig fog tanácskozni s július 28-án berekesztetik. A congressusnak nincs politikai háttere; csupán a hadi jog egyes fontos kérdéseinek tisztázásán fog fáradozni, mely okból a hatalmak csak előkelőbb katonák által fogják magukat képviseltetni. — A legfontosabb kérdés lesz a hadi foglyokkal való bánásmód. Mint Berlinből jelentik, Bismarck herczeg helyeselte ez eszmét s megígérte Németország részvételét a congressuson. Mindemellett berlini diplomatai körökben kissé korainak tartják ama határidőt, mely a congressus összeülését kitérte. Attól is félnek, hogy azon körülmény, hogy a genfi conventio az utolsó német-francia háboruban nem mindig lón tiszteletben tartva, kellemetlen vitákra adand alkalmat s a congressus sikeres működését talán akadályozni fogja.

Azon hirre vonatkozólag, hogy az orosz, osztrák és német császárok nemsokára ismét találkozni fognak és pedig ezúttal nem Berlinben, hanem Emsben, a berlini lapok Décsből következő félhivatalos táviratot kaptak: „A rajnai lapok azon híreknek, hogy a három császár találkozása Emsben ismétlődni fog, nincs tényleges alapja; az orosz, osztrák és német császárok közt semminemű ilyen megállapodás nem történt s mint biztosítanak, semmi olyan levelezés nem folyt, melyből ilyféle szándékra lehetne következtetni.“

Különfélék.

Budapest, június 3.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Berzevics Károly pénzügyminiszteriumi fogalmazó-szolgálatát, és Kollar Mihály pénzügyi fogalmazógyakornokot pénzügyi fogalmazóvá, Buesegh Alajos pénzügyigazgatósági irodatisztet iktatóvá nevezte ki.

Király ő felsége a hernád-petrii hely. hitv. egyháznak. — legfőbb helyen benyújtott folyamodványára, 1872-ben leégett temploma és iskolája fölépíthetősére 100 forint o. é. segélyt adományozott magán-pénz tárából.

A m. tud. akadémia főtitkára a következő fölhívást tette közzé: Miután a gr. Lónyay-jutalomért pályázott II. számú „Experientia“ stb. jelű, — továbbá az V. számú „Excusez du peu“ jelű, — különösen pedig a IV. számú „Olga“ jelű pályamunkákat az akadémia dicsérettel tüntette ki és (a szerzők általi) kiadásra méltóknak ítélte, azok ismeretlen szerzői nyilatkozatra hivatalos föl f. é. június hó végéig az iránt, kívánják-e, hogy nevök köztudomásra jusson: ha igen, akkor a jul. 1-én tartandó összes akad. ülésben jelűs levelök föl fog bontatni; ellenkező esetben ugyanekkor megsemmisítetik. Kelt Budapesten, a m. t. akadémia 1874. május 27-én tartott nagygyűléséből. Arany János, főtitkár.

A „Terezvárosi clubb“ folyó hó 4-dikén délutáni 8 órakor saját helyiségeiben (templom- és király-utca sarkán 49. sz. a.) választmányi ülés tart. Tárgyak: 1) Jóváhagyott alapszabályok előterjesztése. 2) Értekezlet a fővárosi ügyek föltt. 3) Clubb-helyiségek föltti tanácskozás. 4) Folyó ügyek elintézése és javaslatok.

A budapesti polgári dalkör szombaton, folyó hó 6-án, Schmidt Tódor ur karvezetése alatt, Clemens városligeti nagytermében, tánczvizsgálommal összekötött jótékonycélu dalestélyt tart. Kezdeté 8 és fél óra kor este. Társasokosik éjen át közlekednek. Előre váltott személyjegy 1 frt, családijegy 2 frt. Este a pénztárnál: személyjegy 1 frt 20 kr., családijegy 2 frt 50 kr. — Jegyek válthatók: Belvárosban, uri-utca, Stok Endre aranyműves urnál; kerepesi ut., Valter Ferenc kávé urnál, Wimmer N. kávé urnál a szénatérén és Clemens urnál a városligetben. Kellemetlen (esős) időben a dalestély ugyanazon hó 8-dikára (hétfőre) halasztatik.

Dr. Römer Flóris tegnap este több régi iskolatársát vendégelte meg. A jó barátok, s negyven év előtt iskolatársak, mintegy harminczan lehettek, kik közül többen külföldre szakadtak, s most onnét utaztak fővárosunkba a kedélyes találkozára. Vig estélizés után az

„iskolatársak“ elhatározták, hogy jövőre minden évben, mindig más és más társáknál összegyűlnek s megülik a tegnapi nagy évfordulóját.

A népnevelés iránt a közigazgatási tisztviselők közt oly általános közöny uralkodik, hogyha akad tisztviselő, ki teljesíti e téren kötelességét, a kivételek közé tartozik, s mint ilyen dicséretet érdemel. A vallás és közoktatási miniszter, mint a hiv. lap írja, vasmegegye közönsége útján dicsérő elismerését nyilatvította Széll Ignác szombathelyi szolgabírónak, ki a járásához tartozó községekben létező népskolákat a vasmegegyei tanfolyóval együtt meglátogatván, az észlelt hiányok orvoslása és a pótlandók pótlása végett az 1868-dik évi XXXVIII. t. cz. alapján az alantas községek előljáróihoz erélyes körrendeletet bocsátott ki.

A fővárosi porfészek tanyájának, a Dunapartnak új, észszerű átalakításához a mult napokban hozzáfogtak, s a munka elismerésre méltó erélyvel foly még a pihenő napokon is. A szegélykövek a vámpalotáig mind el vannak helyezve, s hihető, hogy a Duna partja, a rakparthoz méltó fölszint fog kapni. — Nem tudjuk, ha vajjon a Duna partján terpeszkedő baromi-tanya számára alkalmas hely jelöltet-e már ki, és nem titkolhatjuk el esodálkozásunkat, hogy a pompás rakpart elkészülte után is ez ott megtörtétt.

Indiából hazakerkezett dr. Duka Tivadar, ki a távol külföldről oly sokszor adta jelét hazája iránti érdeklődésének az által, hogy a muzeumunkat érdekes kiállításokkal gyarapította. Duka husz évig volt orvos Indiában s teljes nyugdíj megérdemlése után hagyta el állomását. Mint menekült hagyta el hazáját, s 1850-ben, Londonban elhatározván, hogy új életpályát keres, emyedetlen szorgalommal kezdte tanulmányozni az orvosi tudományokat, és pár év mulva már, mint orvos a kelet-indiai társaság szolgálatába lépett. Az „Egylet-értés“ szerint. Duka a Himalayáról az orchideakhoz tartozó igen szép élővirágokat hozott, s ennek meghonosításával kísérletet akar tenni itthon. Dukában tudományos köreink nagyképzetségű, tapasztalatokban dus férfut üdvözölnek.

A nemzeti színház a következő hirdetményt teszi közzé: Közhírré tétetik, hogy 1874. évi június hó 6-kán, d. e. 10 órakor, a nemzeti színház-épület előtt levő öntöttvas-védőrácsokat és falazott előpítményt lebontás, ajánlati tárgyalás útján a legjobbtígerőnek el fogadtatni. A közlebeli ajánlati föltételek az illető építési irodában, a rendes hivatalos órákban d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig megtekinthetők. Kelt Budapesten, június hó 3-dikán 1874.

A Budapesten lakó lengyelek „Testvér-segélyző-egylete“, mely a Magyarhonban lakó szétszórt nemzeti elemeknek közös képesát és a lengyelek gyepontját képezendő, a magas kormány által alapszabályainak jóváhagyását megnyervén, f. é. május hó 31-én végleges megalakulás czéljából közgyűlést tartott. Ezen közgyűlésen az egylet igazgató-tanácsa következőleg választotta meg: Golembeski Wladyslaw ur elnök, Machnicki Tivadar ur alelnök, Stempien Lajos ur pénztárnok, Delinowski Károly ur titkár, Machinko Bogod ur könyvtárnoknak, Hojnaeki Antal, Miaskowski Klemens, Sowinski József, Ruszkowski urak pedig az igazgató-tanács tagjai, végre Loboz János Liezbon és Sokulski Antal urak az igazgatótanács póttagjaiul. Együttal a közgyűlés az egylet tiszteletbeli tagjairól következő urakat választotta: Klapka György tábornok, Türr István tábornok, Jókai Mór és Vétel urakat nemkülönbön Chrzanoski Lévy képviselő, Darowski Mieczislo, Kraszewski József Ignác, ifju Machnicki Tivadar, Matejko János és Oksza Orzechowski Tade urakat. Az ideiglenes igazgatótanácsnak a közgyűlés el terjesztett jelentéséből kitént, miszerint az egylet összes követelése 359 frt tartozása 49 frt s így az egylet követelése gyanánt 310 frt marad. Az egylet vagyona megközelítőleg 510 frt értéket képvisel. Az egylet végül elhatározá, hogy a beteg tagok segélyezése s az elhaltak eltemetése, az egylet alapszabályai értelmében, lehetőséghez képes eszközöltsék, jövőre nézve pedig annak rendszeres szervezését kimondá,

A m. k. zálogház ügyében a következő figyelemreméltó sorokat vettük: „A m. k. zálogházat legközelebb renoválni, megszeli fogják, így nem lesz fölsőleges, ha fölhívátok az illetőfigyelme azon nagyobb jelentőségű hiányokra is, melyet — tekintve ez intézet nemes czélját — figyelmen kívül hagyni nem szabad. A jelen abnormis helyzet legkiáltóbb illusztrációja fővárosunkban azon számtalan üzér-tanya, mely a furfang legválogatottabb nemeivel üzi szipoly természetű foglalkozását. A m. k. zálogház asyllum a kizsákmányolás ellen, azonban nyíltan kimondhatjuk, hogy jelen állapotában saját nemes czéljának s a közszükségnek meg nem felel. Tekintve az idők mostoha voltát, a m. k. zálogház valószínűs ostromnak van kitéve naponként s több száz ember vár kielégítést. Lehetséges-e azonban 8—11 ig ennyi ember igényeinek eleget tenni akkor, midőn a zálogolás, illetőleg becsles csupán egyetlen egy helyen eszközöltetik? Aligha. S mi ennek következménye? az, hogy a dulakodást kerülő ember a közvetítéshez folyamodik, azonban ez intézetek jókora perczentel dolgozván, busásan megfizették az aránylag csekély fáradságot, vagy, miután az illető itt csak egy bizonyos előleget kap, inkább az uszora óduiba megy, hol birtokát jobban értékesítheti ugyan, de tulajdonának viszontlátási reményétől az óriási kamat által előre megfosztva érzi magát. Nem hagyható figyelmen kívül a m. k. zálogházban az ugynevezett árverelési terem. A közönség közt számtalanszor van alkalmunk hallani, hogy ott az üzér clique-ek pressiója folytán mihez sem lehet jutni. Van az intézkedéseknek egy másik nagy hibája az t. i. hogy az árverési napokat az igazgatóság oly helyeken publikálja, hol az, a közönség előtt valóssággal rejte van. Nemesak a hivatalos lapban kellene e kitűzött napokat hirdettetni, hanem a közönség által leginkább olvasott különféle hírlapokban is, így aztán az allianze-nak nyaka szegőtnék, s a zálogházra is előnyösebb volna az üzérnek dominálása alól magát emancipálni. Csakhogy ez esetben aztán nem husz ember számára alkalmas helyiségét kellene e czélra berendezni, hanem egy tágas termet, mely minél nagyobb

számu árverőt fogadhasson be. Végül megróvást érdemel azon eljárás, miszerint az árverezések a m. k. zálogházban csak német nyelven tartanak. E figyelmeztetéseket jól lesz tudomásul venniük azoknak, kiket illet, mert különben más alkalommal erősebben fogunk kopogtatni az illetők ajtaján.

Fochs Antal, a zsidóhitközség alelnöke jelentékeny hagyományokat tett. Harmincznégy gyermeke mindegyikének kellő összegeket hagyományozva, 200,000 frtot hagyott végrendeletileg egy a fővárosban föllállítandó zsidó süketnémák intézetére, azon meghagyással, hogy ez alapítvány nem a maga, hanem a hitközség nevét viselje. Rokonai 50,000 frtot kapnak. Azonkívül megemlékezett kisebb nagyobb összegekkel az összes fővárosi jótékonyintézetekről. Temetése kívánata szerint tegnap hajnalban ment végbe minden „hju pompa mellőzésével“, mint ezt a boldogult kikötötte.

Rövid hírek. Kautz Gyula, a pénzügy-tanból azon hallgatóinak, kik katonai szolgálatokat teljesítvén, délelőtti előadásain jelen nem lehetnek, e fontos tárgyából — bokros teendő daczára — rendkívüli előadásokat rendez d. u. 6—7 közt. — Pest-Pilis és Solt t. e. megyék tankerületi iskolatanácsa évnegyedes rendes közgyűlést f. évi június hó 9-én a megyei évnegyedes rendes közgyűlés első napján délután 4 órakor tartja meg a megyeház tanácstermében. — A baromi kiállítás e hó 4-én, ünnepnapon, délben nyitattik meg. — A tanács Erdélyi Gyulát fogalmazó gyakoronokká, Schmäringert Sándort és Liepold Ferenczet II. rendű mérnöki segédeké nevezte ki. Ezekon kívül még több előléptetés eszközöltetett a mérnöki hivatalban, öt mérnökségi állomás betöltése azonban függöben hagyott. — A közuti vasutttársulat igazgatósága engedélyt kér a várostól, hogy a váci boulevardtól a sugáruton végig a városligetbe új sárvonalat építhesen. A társulat reméli, hogy megkapja a kívánt engedélyt. — Tegnap délután a molnár utcában egy vízvezetéki eső szétattanása folytán az egész utca alig félóra alatt víz alá került. Nagyobb baj nem történt. — Friedl Leonhard ki a magyar államasutnál van alkalmazva, ma sajtóságos kalandot ért. Amintna reggel a Dunaparton sétált, egy idegen megkérte, lenne szives, váltana föl egy ötvenest. F. szolgálatkészen elment egy boltba, ott fölváltotta az ötvenest, mikor azonban visszajött, az idegent nem bírta megtalálni. Hosszas keresgélés után a cserben hagyott ötven forintot a főkapitánysághoz vitte, hol az illető átveheti. — A m. tud. akademiában jövő hétfőn Szilágyi Ferencz akad. tag fog föllvasást tartani idősb Wesselényi Ferenczről, kinek politikai és hazafias tevékenysége kortársai tiszteletét s bámulatát kelté föl, de ki egy tettével József császár haragját az igazságtalanságig magára vonta. — A szivarok árát állítólag föl akarják emelni darabonként egy krajczárral.

Nemzeti színház. Csütörtök, június 4. „Lohengrin.“ Opera 3 fölv.

Budai szinkör. Csütörtök, június 4. „Egy szó az országgtyűléshez.“ Színmű 4 fölv.

Táviratok.

Darmstadt, június 3. Az orosz császárnő f. hó 14-től fogva 3 hétig fog Tugenheimban tartózkodni. A czár f. hó 19-én jön oda; a német császárt és több fejedelmi személyt is oda várják.

Páris, június 2. A Suez-csatorna társulat közgyűlésére a hét beváltatlan szelvénynek a kőtvények kibocsátása általa tökéletesét jóváhagyta és fölhatalmazta az igazg. tanácsot, hogy a főngforg kérdések megoldása végett tárgyalásokat folytasson.

Versailles, június 2. A nemzetgyűlés a politikai válsztásokról szóló tvjavaslat az előzetes kérdés megtétele által ejtessék el, 503 szóval 189 ellen elvetették. Lacaze (baloldali) azon indítványra, hogy a választási javaslat csak az alkotmányi törvények megszavazása után tárgyalassék, 394 szóval 317 ellen elvetették.

Bern, június 2. A képviselőtanács hozzájárult a nemzeti tanács január 31-iki határozatához, mely szerint a Németországgal kötött kiszolgáltatási szerződés a ratificáltak.

Paderborn, június 2. A tartományi fölnök elrendelte, hogy az egyetemi épület azon lakosztályai, melyeket Oswald, Evelt, Bade és Backhaus hittanárok elfoglaltak, kiüríttessenek.

Madrid, június 1. A pénzügyminiszter a bel- és külföldi államadóságok kamatait félfényre szándékozik redukálni. — San Sebastian a carlisták fenyegető támadása következtében válságos helyzetbe jutott.

London, június 5. Eduard weimari herczog ellen pisztolyal merényletet követtek el, a részletek még ninesenek tudva.

Közgazdaság.

Az első magyar szeszfinomítógár-társaság mult évi üzlete hir szerint több mint 200,000 frtnyi nyereséggel zárattot be, ez összegből azonban még különböző leírások teljesítendőek s az igazgató-tanács az osztalék iránt még nem határozott; az igazgató-tanács egy része állítólag csak 5 százalék osztalékot akar adni, a második rész többet, de nem készpénzben, hanem kőtvényekben.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről. Június 3. A gabnaüzletben igen csekély volt a forgalom. Csak a szesz emelkedett, s pedig az új módszer szerinti 58.50. Az értéktőzsdé jó hangulatban volt. A bankok magasabb árfolyamokon keltek, az iparvállalatok azonban üzletlenül maradtak. A sorsolási kölesön 74.75-ön kelt, a municipál 23.50, az anglo 32.50-en kelt. A helyi bankok és takarékpénztárak közül a tisztviselőké 41—42. az első hazai 2210 frton kelt, közuti vaspálya 265 frton kelt. Az értékek és ércváltók lanyhábban.

Felölös szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakuja Gyula.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. június 3.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)		Adva		Tartva	
Hang.	font	font	forint	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. uj	88	7.60	7.75	315	840	850	500	400	405	95.25	95.50	127.75	128.25		
" " " " " "	85	7.85	7.90	200	Haza		200	158	160	218.75	219				
tiszav.	87			800	Pannonia		315	246	248	855	860				
" " " " " "	83	7.85	7.95	100	Pesti bizt.		48	49	500	26.50	26.75				
" " " " " "	85	8.10	8.20	200	Hunnia		60	63	500	982	983				
pestm.	88	7.80	7.90	300	Unio		175	178	500	525	527				
" " " " " "	85	8.05	8.15	200	Pesti közuti vaspálya		265	264	200	196.50	197				
" " " " " "	87			200	Budai		98	100	200	2065	2070				
fehért.	83	7.90	8	80	Muniozypális hiteli-tézet		59	60	200	196.50	197				
" " " " " "	85	8.15	8.25	85	Angol-magyar bank		32.50	32.75	100	411	413				
" " " " " "	87			160	Magyar általános hitelbank		148.25	148.75	200	317.50	318.50				
bácskai	87			200	Francia-magyar bank		59	63	500	139.75	140.25				
" " " " " "	85			100	Magyar általános földhitel-társ.		55.50	55.75	200	214	214.50				
				70	Pesti egyleti bank					125	125				
				50	Takarék- és hitelegylet		44.50	44.75		95	95.50				
				50	Buda-ó-budai népbank		30	31		83.50	84				
				100	Iparbank		46	46.50							
				200	Budai kereskedelmi és iparbank		180	185							
				500	Pesti kereskedelmi bank		730	740							
				200	Pesti iparbank		395	400							
				100	Budapesti kézművesbank		58	59							
				50	Hivatalnok. hitelegylet I. em.		42	43							
				80	Kisbittokos. hitelintézete										
				100	Országos közp. takarékp. 5%		70	70.50							
				1000	Pesti hazai		2200	2210							
				100	Budapesti fővárosi		150.50	151							
				100	Közbányai takarékpénztár										
				100	Külvárosi tanárképzőtár		53	54							
				40	Szentendrei takarékpénztár		35	37							
				60	Ujpesti takarékpénztár		41	43							
				500	Arpádmalom		38	40							
				500	Blumféle		35	37							
				500	Concordia		260	270							
				200	Erzsébet		105	106							
				160	Luiza		185.50	186							
				200	Molnárök és sütök		196	197							
				500	Hengermalom		770	780							
				300	Victoria		100	105							
				100	Első budapesti		70	75							
				100	Budai gyárudvar		18	19							
				1000	Pannonia		420	425							

Ar-leszállítás!

Alulírott ajánlja gazdagon felszerelt
**üveg-, tükör-
és képerkeraktárát.**
Legújabb üveg-asztali készleteit.
Finom aranyozott és fényezett keretű
kristály-tükröket.
Legnagyobb választékban
arcképereteket, bronz és üvegcsillárokat.
Jóles bécsi Kárl-féle
padolat-fényaszt.
Gyönyörű és
gráci aranyhalakat
a legolcsóbbra szabott áron alul
még 5% nagyobb vételknél pe-
dig 10% elengedéssel.
Árjegyzék kiküldetve bérmentesen küldeték.
WINKLE NÁNDOR
üveg-, tükör- és képerkeraktára
BUDAPESTEN,
a párisi házban.

Azon uraságok, kik 10-14 éves gyermekeket és
francia játszótársakat
2-3 évi szerződés mellett felvétetni ohajtanak, szíves-
kedjenek hozzájárulni. Szerzők továbbá közvetlenül
Svájcban
bonne-okat
12 frt havi fizetéssel, 2 évi szerződés mellett;
szobaleányokat
12-14 frt havi bérrel, két évi szerződés mellett s meg-
térítésével az utazási költségeknek Svájcban.
Helyszerzési intézetem fennáll már 14 év óta s az
egyetlen az egész birodalomban; — nemcsak a mi ható-
ságainktól, hanem az összes hírlapokban a svájci ha-
tóságok által ajánlva.
A legjobb francia, angol nevelőnőkről gondoskodik van.
Értesítések készsége adatkak.
Mély tiszteltettel
NEUMANN
helyszerzési irodája Pestén, Kigyó-utca 6. sz.
Bizonyítvány.
Számos magyarországi egyének, valamint Svájcban
nevelőnők s bonne-ok gyanánt ide szerződött leányok
a közvetítőik igaztalan s felkísmeretlen bánásmódja elleni
panaszait folytán indítva érzem magamat, hogy egy-
részt ez igaztalan eljárásnak végetvessek, másrészt, hogy
a svájci nők sorsán könnyítsek s ezáltal a kölcsönös
bizalmat megerősítem; ennél fogva a helybeli hatóság,
valamint a közvélemény után is tudakozódtam, kinek
kezeibe lehetne a közvetítő ügyet legbiztosabban letenni,
s az általános választás
NEUMANN BERNÁT ur
(Pest, Kigyó-utca 6. szám)
tizenkét év óta fennálló elhelyező intézetére esett. Ez
intézetet ennél fogva a t. ez. szolgáltatnyújtóknak s szol-
gálatkeresőknek azon hozzáadással ajánlom, hogy egy-
dül ez érdemi meg a francia Svájcban való egyének ide
szerződés alkalmával a t. ez. hatóságok s magáno-
sok legmelegebb pártfogását, ami által az is elértek,
hogy a mindkét felek közt eddig előfordult egyenetlen-
ségeknek egyszer mindenkorra vége szakad.
KELLER U., Magyarország svájci konzulja.

Igen jutányos szépirodalmi könyvtár.
Az itt alant következő szépirodalmi művek egyszerre rendelve meg
252 forint 70 kr bolti ár helyett 80 forintért kaphatók.

Ezekből — tehát csak az itt alant lévőkől — választott 150 forint áru könyv 50 forintért, 100
forint áru könyv 35 forintért, 60 forint áru könyv 23 frtért, 30 forint áru könyv 15 frtért kapható.

ft. kr.	Átvitel. ft. 122.65
About E. Egy jegyző orra. Regény, ford. Beöthy	
Leo. 1 kötet	5.50
Ábrai K. A nagy hazafiak. Regényes korrajz. 3 kötet.	2.80
— Magyarország 1848. és 49-ben. Regényes kor- rajz. 4 kötet	4.00
Aszalay József. A szellemi omnibus kis tükré	80
— Szellemi röppentyük	3.00
— Eszmék az élet napfénykövetésai- és leáldoz- táról	1.40
— Szellemi omnibus kéjtudásra az élet utain.	2.00
3-ik kötet	
Bartalus István. Két dudás egy csárdában. Reg- ény a magyar zenéséletből. 2 kötet	1.50
Beöthy L. A két macskához, Goldbach & Cie. fü- szerkeresek. Regény 2 kötet	2.10
— „Laczkonyha.” A legjelesebb magyar fősza- kácsok stb. közremunkálkodásával. Torzképekkel	1.40
Cherbuliez. Egy becsületes asszony regénye 2 köt.	2.00
Degré Lajos. Kalandornő. 2 kötet	2.45
De la Tour gróf. Jelenetek a magyar életből. A francia eredeti után fordította Agai Adolf 3 kötet	1.50
Disraeli. Lothair. Regény. Angolból	5.00
Egy szép vipera. Regény. Angolból fordítva 2 kötet	1.25
Feuille Octav. Camors gróf. 2 kötet.	2.80
Féval Pál. A néma cimborák története. Regény 7 kötet	7.00
Feydeau. A boldogság titka. 3 kötet	3.00
Flygare Carlén Emilia. Szeszélyes hölgy. Svéd regény. Ford. Székely J. 6 kötet	3.00
Gaboriau. Lecoq és Lecoq Orcivalban. 9 kötet	6.40
— Páris rabjai. 6 kötet	4.00
Garibaldi. A szerzetes uralma. Regény. 2 kötet	4.00
Goldsmith. A wakiefi eldi p. (A leghíresebb classicus angol regény.) Fordította Ács Zsig- mond	1.25
Gondrecourt. A Pampelonne lovag. Történelmi re- gény. 7 kötet	7.00
Gonzales és Moléri Buckingham herceg hét eskü- je. Ford. Huszár Imre. 2 kötet	1.00
Herbert. Napoleon Lajos 1808—1848. Tört. re- gény. 10 kötet	11.60
Horváth Mihály. Zrinyi Ilona története. Diszki- adás füve	1.20
Hugo Victor. A nevelő ember. 4 kötet	7.80
Jámbor Pál. A magyar irodalom története. 2-ik jutányos kiadás. 2 kötet	3.00
Jókai Mór. Politikai divatok. Regény. 4 kötet	4.00
Jósika Miklós. A szegény ember dolga csupa ke- média. 4 kötet	4.00
— Klára és Klári. Regény az Anjou-királyok korából 2 kötet	2.00
— Várt leány — várat nyer. 3 kötet	3.00
— A magyar kényurak. 4 kötet	4.00
Juste Tivadár. Mária magyar királyné, II. Lajos özvegye. Fordította Szász Károly	1.50
Khern Ede. Színes könyv. Diszemplény. Számos magyar író és író közreműködésével. Malvina arcképpel	2.50
Kock Pál. Fehér ház. Regény. Franciaából ford.	1.50
Meisner Alfred. Schwarzgelb. Hires történelmi korrajz a mult évtizedből 8 kötet	9.20
Mignet M. Stuart Mária. Ford. Berzeviczy E.	2.00
Montepin. Vörös álarcz. Regény 4 kötet	4.00
— Vörös malom. 4 kötet	4.00
— A kalandor. 9 kötet	9.40
Montepin Xav. de. Egy örült szerelmei. Regény. Fordította Agai A. 2 kötet	1.25
Mühlbach L. Benyovszky gróf. Történelmi regény. Ford. B-s V-z. 4 kötet	3.00
— I. Napoleon fénykora és hanyatlása 20 köt.	10.00
— Hortensia királynő	1.00
— II. Katalin utolsó napjai. Történelmi regény. Ford. Friedmann B. 1 kötet	0.75
— Négy nap egy színész életéből. Ford. Kár- mán B.	0.50
— Rákóczy Ferencz. Magyar életkép. Fordította Ács Antal. 3 kötet	1.50
Mundt T. Mirabeau gróf és a francia forradalom kitérése. Ford. Szokolay. 5 kötet	2.00
Nizarpa Eiluj (Baththyány grófnő). Ilona. Regény a magyar életből. A francia eredeti után ford. Ágay Adolf 2 kötet	1.00
Ponson du Terrail. A rejtélyes Páris. 8 kötet	8.00
— Az éj lovagjai. 6 kötet	6.40
— A fekete mise. 4 kötet.	4.00
— Egy grófnő kalandjai. 11 kötet	11.00
— Rocambole ifjúsága. 11 kötet	11.00
Rahel. Természet ellen. Regény. Fordította Beöthy Leo. 2 kötet	1.00
Shakespeare. Lear király. Fordította Vörösmarty M.	1.00
Saunier. Raul lovag. Tört. regény 2 kötet	2.00
Tissot. Eszterházy Gabriella hercegnő. Regény franciából	1.80
Scabó Richard. Lassu viz partot mos. Regény 2 kötet	2.50
P. Szatmáry Károly. Magyarhon fénykora. Törté- nelmi regény 2-ik kiadás	3.15
— Bethlen Miklós. Történelmi regény	1.05
Seigeti Album. Diszalum a legnevezetesebb írók: Arany, Jósika, Fáy, Kazinczy stb. dolgozataival. Füve	4.00
Thackeray W. M. A négy György, korrajzi képek az angol udvari és városi életből. Angolból for- ditotta Szász Béla	1.40
Uchard M. Jean de Cazol. Regény, francziából ford. Huszár Imre. 2 kötet.	2.40
Vadnai Károly. Eladó leányok. Társadalmi regény. 4 kötet	3.50
Vámbery Ármán. Vázlatok Közép-Ázsiából	2.80
Vas Gereben. Tekintetes urak. Társadalmi regény. 2 kötet	2.00
— Garasos arisztokracia. Regény 2 kötet	2.00
— Jurátuslet. Korrajz 3 kötet	3.00
Verné Gyula. Utazás a föld központja felé. Regény ford. Beöthy Leo. 2 kötet	1.25
Vértezy Arnold 10 beszély. 2 kötet	2.00
Wase Samu gróf. Szarazi és tengeri utazások nyugaton. 2 kötet	3.20
	Összeg ft. 252.70

RÁTH MÓR könyvkiadóhivatala, Budapest, háznégyszög.
Budapest, 1874. Nyomatott Kertész Józsefnél, Lipót-utca 2. sz.